Súd:	Okresný súd Trebišov
Spisová značka:	11C/6/2008
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8307209749
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Berešová
ECLI:	ECLI:SK:OSTV:2013:8307209749.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov sudkyňou JUDr. Janou Berešovou v právnej veci navrhovateľky: U. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v Z., B. XXX/XX, zast. JUDr. Petrom Jonášom, advokátom v Trebišove, Štefánika 2393/29 proti odporcovi : X. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom v D., A. X, zast. JUDr. Ladislavom Šebökom, advokátom v Košiciach, Michalovská 43 o ochranu osobnosti a priznanie pozostalostnej renty t a k t o

r o z h o d o l :

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
V prevyšujúcej časti návrh zamieta.
O trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa v naposledy upravenom žalobnom návrhu domáhala na odporcovi v spore o ochranu osobnosti zaplatenia sumy 16.596,96 € ako nemajetkovej ujmy za porušenie jej práva na súkromný život, keď v dôsledku odporcom spôsobenej dopravnej nehody stratila manžela.
Odporca namietal nedôvodnosť uplatneného nároku. Navrhovateľke bola poskytnutá po manželovej smrti dostatočná satisfakcia v tom, že on bol za dopravnú nehodu odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, tiež zaslal navrhovateľke pohľadnicu na vyjadrenie účasti a isté plnenie jej poskytla aj poisťovňa, v ktorej mal auto zákonne poistené.
Odporca ďalej argumentoval tým, že po dopravnej nehode sa zmenil život aj jemu. Dostal sa do nepriaznivej sociálnej situácie. Prišiel o prácu a už sa mu nepodarilo riadne zamestnať. Podľa jeho názoru treba vziať v úvahu skutočnosť, že v prípade povinnosti plniť z jeho strany sa navrhovateľka dostane do finančne lepšej situácie ako on sám.
Odporca namietal aj nedostatok pasívnej legitimácie na svojej strane, keďže k dopravnej nehode došlo podľa jeho názoru pri výkone povolania a to počas služobnej cesty.
Tiež zaujal stanovisko, že následky dopravnej nehody bolo zavinené aj samotným nebohým manželom navrhovateľky, ktorý ako spolujazdec na zadnom sedadle auta nebol v čase nehody pripútaný.
Podľa odporcu manžel navrhovateľky aj keď mal rizikové povolanie nebol sám pre prípad poškodenia zdravia, resp. pre prípad smrti poistený a tak po jeho smrti sa rodina ocitla v zlej finančnej situácii.
Súd vykonal vo veci dokazovanie, v rámci ktorého sa oboznámil s pripojeným spisom Obvodového vojenského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3T 24/2006, vypočul účastníkov konania, svedkov A. X., Š. X., Z. B.Ž., vyžiadal správu od vojenského útvaru, poisťovne Wüstenrot a.s., nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie a zistil tento skutkový stav veci :

Rozsudkom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne č.k. 2 To 33/2008-422 zo dňa 13.1.2009 bol X. Š. uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1,2 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov so zaradením do 1. nápravnovýchovnej skupiny.

Trestného činu sa dopustil tak, že dňa 15.10.2005 v čase o 21,45 hod. viedol po štátnej ceste medzi obcou Č. a J. osobné motorové vozidlo zn. Peugeot. Za tmy na suchej vozovke sa nevenoval plne vedeniu vozidla, následkom čoho prešiel do protismeru do ľavého pruhu a narazil do zvodidla na ľavej strane vozovky v smere jeho jazdy, pričom vozidlo bolo odhodené do ľavej priekopy. Spolujazdci I. P. utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol, A. Š. utrpel zranenia s dobou liečenia nad 42 dní, A. B.Á. utrpel zranenia, ktorým podľahol dňa 17.10.2005 v nemocnici v D..

A. B., narodený X.XX.XXXX bol manželom navrhovateľky. Manželstvo uzavreli dňa 15.06.1991. Navrhovateľka ozrejmila, že s nebohým manželom sa poznali od detstva, vyrastali totiž v susedných obciach. Sobášili sa mladí, nemali ani dvadsať rokov. Ona mala ukončené učilište a pracovala po škole ako šička. Manžel bol vyučený strojný zámočník.
Z manželstva sa im narodili traja synovia a to A. B., nar. XX.XX.XXXX, A. B., nar. XX.XX.XXXX a Š. B., nar. X.X.XXXX. S deťmi bola dlhodobo na materskej dovolenke. Spoločnú domácnosť si založili v byte v Z., ktorý získali od miestneho roľníckeho družstva, kde manžel pracoval.
Manžel bol veľmi starostlivý. Chcel, aby sa jeho rodina mala dobre, preto sa rozhodol aj pre dráhu profesionálneho vojaka. Ona mu v tom nebránila. Keď sa dostal do armády nastúpil do Vojenského útvaru v X. S., kde zotrval asi pol roka a potom bol vojakom vo Vojenskom útvare v X.. Ako vojak pri ceste na vojenské cvičenie bol účastníkom dopravnej nehody. V armáde pôsobil celkovo rok a desať mesiacov. Počas tohto obdobia prichádzal domov pravidelne na víkendy a to v piatok večer autom, ktoré si kúpili od ruky. Toto obdobie ich spoločného života bolo veľmi šťastné. Tešili sa, že manžel si našiel dobre platenú prácu, považovali to za veľký úspech. Nemali žiadne finančné problémy. Zariadili a opravili si byt z pôžičky, ktorú manžel splácal. Žili usporiadane, mali sa veľmi radi. Deti sa na otca vždy tešili, lebo sa im cez voľno venoval. Brával ich na futbal, chodili na výlety, veľa sa rozprávali. Celé okolie ich považovalo za vzornú, usporiadanú rodinu. Manžel mal dobrý vzťah aj so širším príbuzenstvom, bol ochotný každému pomôcť.

Kritického dňa 15.10.2005 v sobotu A. B. odišiel od rodiny autom do X., odkiaľ sa mal prepraviť do výcvikového priestoru P. na vojenské cvičenie. O 21,30 hod sa prihlásil manželke, že je pred kasárňami v X., a že je všetko v poriadku.
V nedeľu doobeda známy z obce, Z. D., tiež profesionálny vojak oznámil navrhovateľke, že jej manžel leží v nemocnici v D. po dopravnej nehode.
Navrhovateľka opísala túto situáciu ako obrovský šok, ktorý utrpela, a z ktorého sa dodnes nespamätala. Bola pri manželom lôžku, lekári nedávali veľkú nádej na jeho prežitie.
V pondelok v X., kde vycestovala s otcom a bratmi, ju nadriadení informovali, že manžel po príchode do kasárni presadol spolu s ďalšími dvomi kolegami do súkromného auta k X. Š. a viezli sa na P.. Počas cesty auto havarovalo.
V pondelok A. B. v nemocnici zomrel. Bol pochovaný v rodnej obci Z. s vojenskými poctami. Armáda uhradila pozostalej manželke náklady pohrebu vo výške 54.000,-Sk. Zo zákonného poistenia havarovaného vozidla bolo na pohreb vyplatených 25.000,-Sk.
Navrhovateľke bol priznaný vdovský dôchodok a deťom sirotské dôchodky spolu vo výške pre všetkých 5.000,-Sk, zvýšených na aktuálnu sumu 340 € (vdovský dôchodok + sirotské dôchodky synov A. a Š., ktorí ešte študujú).
Asi týždeň po tragických udalostiach obdržala navrhovateľka pohľadnicu od X. Š., v ktorej jej vyjadril svoju ľútosť. Iný kontakt s ňou nenadviazal. Najväčšiu pomoc navrhovateľke po tragickom skone manžela poskytla rodina.
Tiež vyhľadala lekársku pomoc. Od 20. októbra 2005 má navrhovateľka zdravotnú kartu na psychiatrickej ambulancii v J., ktorú viedla MUDr. A. a po jej odchode do dôchodku pacientov prevzala MUDr. S.Á.. Z lekárskej správy MUDr. A. zo dňa 28.10.2009 (čl. 90) vyplýva, že navrhovateľka utrpela v dôsledku nečakaného úmrtia manžela ťažký stres. Náhla zmena v jej sociálnom postavení viedla k protrahovanému priebehu psychickej poruchy s prechodom do chronického priebehu s úzkosťou, depresiou, vegetatívnou hyperaktivitou.
Aktuálne bola navrhovateľka vyšetrená v rámci znaleckého dokazovania znalkyňou MUDr. C. A.. Zo záverov znaleckého posudku MUDr. A. č. 20/2012 vyplýva, že navrhovateľka trpí na zmiešanú úzkostno-depresívnu poruchu na úrovni neurózy. Porucha začala po náhlej manželovej smrti. Ani po liečbe, ktorá je vedená v zmysle zaužívaných liečebných postupov formou medimentóznou a tiež spôsobom psychoterapie sa stav navrhovateľky neupravil a prešiel do chronicity a to na podklade málo odolnej, precitlivenej osobnosti navrhovateľky spolu so zmenou v jej sociálnom postavení, ktorá pretrváva doposiaľ. Psychická porucha sa u navrhovateľky prejavuje depresívnymi rozladami, stavmi úzkosti

sprevádzanými pocitmi dusenia, nespavosťou, plačlivosťou, nezáujmom o spoločnosť, zábavy, pocitmi slabosti s bolesťami končatín a chrbtice. .
Navrhovateľka popísala svoj psychický stav ako trvalú depresiu. Tak ako bola v minulosti vždy dobre naladená, teraz žije v neustálom smútku. Nič ju neteší, často plače, keď si spomenie na prežitú tragédiu. Život ju nebaví. Žije len kvôli deťom. Len ich úspechy ju vedia potešiť. Manžel jej veľmi chýba aj jeho city, ktoré voči nej a voči deťom prechovával. Smrťou manžela stratila životnú oporu, ktorú jej poskytoval. Teraz je na všetko sama. Sama vychováva synov, s ktorými však našťastie nemá žiadne problémy. Aj oni sú poznačení na celý život prežitými udalosťami. Aj keď čas pomohol zmierniť jej bolesť, nikdy už nebude žiť takým naplneným životom ako do nešťastného dňa. Nemá záujem o žiadne aktivity, aj keď ju známi z rodiny volajú, aby sa zabavila. Je uzavretá do svojho smútku, plačlivá, pričom je denne tlmená liekmi, ktoré musí užívať proti stresu. Liečba ju smútku nezbavila. Objavili sa aj fyzické problémy ako bolesť chrbta, dýchavičnosť, celková vyčerpanosť. Bola hospitalizovaná na internom oddelení trebišovskej nemocnice, tiež má gynekologické ťažkosti.
Veľmi ju trápi zlá finančná situácia, v ktorej sa s deťmi ocitla. Po manželovej smrti nevedela platiť náklady na bývanie, ktoré sa ešte zvýšili a nakoniec pre dlhy musela z bytu v Z. odísť. Pomohli jej rodičia. Títo upravili hospodársku budovu za svojim domom v E. Ž. na bývanie a od júla 2006 v tejto prístavbe žije so synmi. Tieto priestory však mali byť len dočasným riešením, pretože nie sú dostatočne veľké a vhodné z hľadiska hygieny na bývanie. Nemá však kde odísť. Tiež ju sužuje, že nemôže synom uhradiť všetky ich výdavky, lebo na to nemá peniaze. Kým žil manžel, takého starosti nepoznala. Mohli si dovoliť všetko, čo potrebovali k životu. Manžel zarábal a ona sa starala o rodinu. Po jeho smrti sa snažila zamestnať. Zaevidovala sa na úrade práce, ale zamestnanie jej ponúknuté nebolo. Ani ona sama nebola dlho úspešná v hľadaní si práce. V roku 2011 sa zamestnala vo firme K. S..X..F.. D., kde dochádzala autobusom. Pracovala na výrobnej linke. Nevydržala tam však dlho, lebo sa jej krútila hlava, búšilo jej srdce, ťažko sa jej dýchalo. Nakoniec skončila v nemocnici. Po ukončení práceneschopnosti jej pracovný pomer bol ukončený a ona je opäť bez práce. Aj táto skutočnosť má na ňu negatívny vplyv. Nevie vyžiť z dôchodkov po manželovi, lebo deti potrebujú stále viac a ona musí naviac splácať spoločný úver použitý za manželstva na rekonštrukciu bytu v Z. po 150,-€ mesačne. Ostáva jej splatiť ešte dlh vo výške okolo 3.000 €, čo jej bude trvať ďalších 6 rokov. Žiadny iný príjem nemá. Nepatria jej ani sociálne dávky, na ktoré sa bola informovať na úrade práce.
Odporca vo svojej výpovedi ozrejmil, že je bývalým profesionálnym vojakom z povolania. Túto prácu prestal vykonávať po dopravnej nehode, presne od 16.10.2006 a to v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu. Od uvedenej doby si už nenašiel riadne zamestnanie. V súčasnosti nemá stabilný príjem. Príležitostne pracuje ako brigádnik. Potreby rodiny zabezpečuje manželka G., ktorá pracuje ako zdravotná sestra so zárobkom do 600,-€ mesačne. Spolu vychovávajú dve maloleté deti.
Ohľadom okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode s tragickými následkami odporca zotrval na svojom tvrdení z trestného konania, že k zmene smeru jazdy vozidla, ktoré riadil došlo v dôsledku toho, že mu pri ňom sediaci spolujazdec A. Š. náhle a nečakane pravou rukou strhol volant do ľavej strany v protismere hodinových ručičiek asi o 90 stupňov. Vozidlo zn. Peugeot 406 bolo v jeho osobnom vlastníctve. Po nehode ostal z neho vrak. V čase nehody auto bolo zákonne poistené v poisťovni Wustenrot a.s., ale nebolo zaplatené aktuálne poistné.
Odporca potvrdil, že zaslal po spornej dopravnej nehode navrhovateľke U. B. pohľadnicu s vyjadrením sústrasti nad smrťou manžela. Viac sa jej neozval. Nebohého A. B. bližšie nepoznal, bol to len jeho kolega z práce v X., kde on (odporca) pred tragédiou pracoval len niekoľko mesiacov.
K okolnostiam dopravnej nehody sa vyjadril aj posledný zamestnávateľ neb. A. B.. V správe (čl.101 v spise) Vojenského útvaru XXXX X. sa uvádza, že v čase od 4.10.2005 do 21.10.2005 bolo vykonané vojenské cvičenie vo výcvikovom priestore K. P., ktoré sa zúčastnili okrem iných aj X. Š. ,A. B., I. P. a A. Š.. Na základe písomného rozkazu veliteľa bolo profesionálnym vojakom povolené opustiť výcvikový priestor dňa 14.10.2005 po skončení zamestnania s návratom dňa 15.10.2005 do 22,00 hod. Tiež bol určený spôsob prepravy a to presun z K. P. do posádky X. dňa 14.10.2005 vojenským motorovým vozidlom T-812. Návrat dňa 15.10.2005 do Y. prostriedkami hromadnej verejnej dopravy a zo Y. do výcvikového priestoru P. vojenským motorovým vozidlom., nie vlastným vozidlom. O takomto spôsobe prepravy boli poučení všetci profesionálni vojaci, ktorí opúšťali výcvikový priestor.
Vojenský útvar X. v podanej správy objasnil aj skutočnosť, že vojenské cvičenie profesionálnych vojakov nie je v zmysle ust. § 101 a 102 zákona č. 346/2005 Z.z. služobnou cestou. V danom prípade sa jednalo o vojenské cvičenia a dňa 14.10.2005 o tzv. opustenie posádky. Úraz neb. slobodníka A. B. nebol posúdený ako služobný úraz. U menovaného nebola naplnená charakteristika služobného úrazu podľa ust. § 29 zák. č. 328/2002 Z.z.. Podľa tohto ustanovenia úraz, ktorý profesionálny vojak utrpí počas cesty z miesta, kde sa zdržuje mimo výkon služby na miesto výkonu služby sa považuje za služobný len v

prípade, že bol na výkon služby mimoriadne povolaný (služobná pohotovosť, bojová pohotovosť, bojová hotovosť). Vojenské cvičenie na P. bolo plánované zamestnanie konané na základe organizačného nariadenia veliteľa práporu.

Na okolnosti ako zasiahla smrť manžela A. B. do života navrhovateľky boli vypočutí svedkovia a to jej rodičia a kamarátka.
Svedkyňa A. X. potvrdila, že manželia B. žili v usporiadanom vzťahu. Narodili sa im traja synovia, o ktorých sa obaja riadne starali. Jej dcéra- navrhovateľka vzorne viedla domácnosť a zať sa snažil, aby mali všetko potrebné. Bol zamestnaný na družstve, neskôr vo K. v J. a nakoniec sa stal profesionálnym vojakom. Rodina tak nemala finančné problémy. Ich život bol radostný. Dcéra bola vždy dobre naladená, bolo na nej vidieť, že je šťastná. Zať mal totiž dobrú povahu. Bol čestný a spoľahlivý. Žil len pre svoju rodinu. Po jeho náhlej a nečakanej smrti sa navrhovateľka úplne zmenila. Ostala zádumčivá, nikto z rodiny nevie ako jej pomôcť. Jej hlboký smútok pretrváva aj napriek tomu, že od tragických udalostí uplynula už dlhšia doba. Dcéra okrem toho, že stratila životného partnera, dostala sa aj do finančnej núdze. Príjem z dôchodkov pre ňu a synov je nedostatočný. Ona aj manžel ako rodičia jej pomohli s bývaním, ale toto riešenie malo byť len dočasné. Sami vidia, že vnuci by potrebovali lepšie podmienky pre život. Ona s manželom im viac dať nemôžu.
Otec navrhovateľky Š. X. ozrejmil, že mal s nebohým zaťom dobrý vzťah. Bol spokojný, lebo videl, že zať sa riadne stará o rodinu a že má rád svoju manželku aj deti. Vedel im zabezpečiť všetky potreby. V záujem lepšieho zárobku sa rozhodol pre dráhu profesionálneho vojaka. Všetci sa tešili, keď sa mu podarilo túto prácu získať. O to ťažšie bolo prijať skutočnosť, že zať náhle zomrel. Nebol chorý, nikto s týmto nepočítal. Dcéra ostala v priebehu okamihu sama s deťmi. Dodnes sa s touto zmenou nevyrovnala. Jej psychika sa úplne zmenila. Kým v minulosti bola vždy dobre naladená, teraz žije v trvalom smútku. Chýba jej manžel ako partner, tiež ako životná opora a jeho smrťou sa zmenila aj životná úroveň ich rodiny. Oni s manželkou dcére pomáhajú, ale to nie je dostatočné.
Z. B. pozná navrhovateľku dlhé roky . Charakterizovala ju ako veselú susedu z bytovky v Z., kde žila (navrhovateľka) so svojou rodinou. Jej manžel bol veľmi starostlivý. Mali výborný život. V súčasnosti je z nej psychická troska. Nevie prekonať traumu z manželovej smrti, v jej prípade nepomáha ani čas, ani pomoc blízkych. Veľkým problémom je aj strata manželovho príjmu. Deti rastú, ich potreby sa zvyšujú a ju ničí skutočnosť, že ich nemôže uspokojiť. Sama sa snaží nájsť si vhodnú prácu, v tomto regióne je to však veľmi ťažké. Môže to potvrdiť aj ona sama, lebo viackrát spolu s navrhovateľkou hľadala neúspešne zamestnanie.

Na základe takto vykonaného dokazovania súd právne uzatvára :

Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
Toto právo fyzickej osoby je zakotvené aj v základnom zákone nášho štátu a to v Článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá je právnou normou najvyššej právnej sily. Podľa tejto úpravy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.
Takáto ochrana je zakotvená aj nad rámec slovenského právneho poriadku v medzinárodných právnych dokumentoch, čo len nasvedčuje závažnosti spoločenského záujmu chrániť takéto osobnostné práva fyzickej osoby.
Právo na súkromie je zakotvené v Článku. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejnený v oznámení FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb.) v zmysle ktorého, má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.
Podľa Článku 17 ods. 1,2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhl. č. 120/1976 Zb.) nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie, ani útokom na svoju česť a povesť, pričom má každý právo na ochranu proti takým zásahom alebo útokom.
Aj podľa Článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.) má každý právo na ochranu proti neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života.
Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb.
Právo na súkromie totiž zahrňuje aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, hlavne v oblasti citovej , aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť.

Protiprávne narušenie týchto vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby.
Z vykonaného dokazovania je jednoznačne preukázané, že v dôsledku protiprávneho konania odporcu X. Š., ktorý pri ním spôsobenej dopravnej nehode zavinil smrť manžela navrhovateľky, došlo na jej strane k negatívnemu zásahu do jej osobnosti. Bolo porušené jej ústavou garantované právo na súkromie, konkrétne na udržiavanie a rozvoj osobných vzťahov v rámci rodiny, na udržiavania vzťahov s rodinnými príslušníkmi, medzi ktorých manžel jednoznačne patrí.
Smrťou manžela navrhovateľky toto právo pre navrhovateľku definitívne zaniklo bez možnosti nápravy. Manžel navrhovateľky bol v mladom veku, kedy aktívne prežíval svoj život v rodine spolu s manželkou a tromi maloletými synmi.
Otázka možného zániku ich vzájomného vzťahu v deň, keď bol na ceste do vojenského výcvikového priestoru v októbri 2005 nebola vôbec aktuálna a nikto nemal dôvod sa ňou zaoberať. Nebohý A. B. bol pri plnom zdraví , nikto s jeho smrťou nepočítal.
O to viac bola pre navrhovateľku tragická skutočnosť, že nečakane a navždy stratila životného partnera a musela prijať fakt, že v tejto oblasti manželských vzťahov sa jej súkromný život prestane realizovať. Smrťou manžela bola u navrhovateľky narušená jej osobnostná integrita, pretože jedna z jej dôležitých životných hodnôt a to partnerská láska, ktorá ju napĺňala, definitívne skončila.
Je teda jednoznačne dané, že u navrhovateľky došlo k neoprávnenému zásahu do jej práva na súkromný, rodinný život. V dôsledku tohto zásahu je potrebné stanoviť subjekt, ktorý je za tento zásah zodpovedný, pričom sa jedná o zodpovednosť objektívnu.
V prejednávanom spore je to žalovaný X. Š., ktorý priamo porušením povinnosti vodiča spôsobil smrť manžela navrhovateľky ale predovšetkým bol prevádzkovateľ ním riadeného vozidla.
Pri rozhodovaní o tejto otázke vychádzal súd z ustanovenia § - u 853 ods. 1 OZ , podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.
Podľa § - u 427 OZ fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzkovateľ motorového vozidla, motorového plavidla ako aj prevádzkovateľ lietadla.
V prípade, o ktorý sa v konaní jedná došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva navrhovateľky na udržiavanie rodinných vzťahov práve prevádzkou motorového vozidla žalovaného.
Je preto potrebné zodpovednosť X. Š. za následok tohto zásahu podriadiť v zmysle analógie práva, ktorú umožňuje zákon (§ 853 OZ) pod ustanovenie § - u 427 OZ.
Obdobne ako v prípade úvahy, že za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, je potrebné vychádzať z toho, že aj za nemajetkovú ujmu na osobnosti fyzickej osoby spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku analogicky a nutne zodpovedá tiež tento prevádzkovateľ.
Analogické použitie § - u 427 OZ je možné uplatniť len pri stanovení zodpovedného subjektu za zásah do chránených práv fyzickej osoby.
V prejednávanom prípade stanovenie zodpovedného subjektu je jednoznačné aj vzhľadom k tomu, že žalovaný X. Š. nebol len prevádzkovateľom motorového vozidla ale priamo aj osobou, ktorá vozidlo riadila.
V zmysle citovaných zákonných ustanovení súd posúdil námietku žalovaného o nedostatku pasívnej legitimácie na jeho strane ako nedôvodnú a vyhodnotil ju len ako účelovú obranu menovaného s úmyslom privodiť pre seba priaznivé rozhodnutie vo veci.
Žalovaný tvrdil, že v spore mal na strane žalovanej byť označený Vojenský útvar X. alebo Ministerstvo obrany SR, pretože k dopravnej nehode došlo počas služobnej cesty. Toto jeho tvrdenie nie je správne. Vojenský útvar Rožňava vo svojej správe, s ktorou sa súd stotožnil (čl. 101) objasnil okolnosti prípadu. Ozrejmil, že vojaci- medzi nimi aj neb. manžel navrhovateľky a tiež odporca sa mali dňa 15.10.2005 dopraviť po víkende do Y. prostriedkami hromadnej verejnej dopravy a odtiaľ sa mali presunúť do výcvikového priestoru P. vojenským autom, teda nie súkromne ako to bolo v danom prípade. O tom boli všetci vojaci poučení. Profesionálni vojaci boli na vojenskom cvičení, nie na služobnej ceste.
Služobnou cestou v zmysle § 102 zákona č.346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov nie je plnenie úloh bojovej pohotovosti, vrátane prípravy a nácviku bojovej pohotovosti, vojenské cvičenie, vyvedenie vojsk do vojenského priestoru a plnenie úloh ozbrojených síl podľa osobitných predpisov.
V zmysle zákona teda vojenské cvičenie nie je možné podriadiť pod služobnú cestu.
Na margo toho, že navrhovateľka správne uplatnila svoj nárok voči odporcovi je potrebné uviesť tieto ďalšie argumenty.

Okruh osôb, ktoré sú povinné poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy v spore o ochranu osobnosti je daný vzťahom medzi osobou, do práv ktorej bolo neoprávnene zasiahnuté a osobou, ktorá tento neoprávnený zásah spôsobila. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 Občianskeho zákonníka je spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. V prejednávanom prípade je týmto subjektom žalovaný X. Š. a zodpovednosť iného subjektu- napr. vojenského útvaru, ministerstva obrany neprichádza v úvahu. Zodpovednosť menovaného je objektívna - je to teda zodpovednosť za následok bez ohľadu na zavinenie. Z tohto pohľadu sú žalovaným uvádzané argumenty bez právneho významu, nemajúce akýkoľvek vplyv na obmedzenie alebo zbavenie jeho zodpovednosti. Žalovaný v konaní ako svoju obranu uplatnil tvrdenia, že neb. spolujazdec A. B. sediaci vzadu v aute nebol pripútaný, že pri ňom sediaci A. Š. mu náhle strhol volant, že príslušná správa ciest nenamontovala odborne zvodidlá pri ceste, na ktoré sa auto napichlo.
Z trestného spisu bývalého Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici, konkrétne zo záverov znaleckého posudku z odboru zdravotníctva vyplýva, že bezprostrednou príčinou smrti A. B. bolo poškodenie a pomliaždenie mozgu pri náraze deformujúcich časti poškodenej strechy auta smerom do vnútra kabíny na oblasť hlavy poškodeného. S týmito závermi skutočnosť, že menovaný nebol v aute pripútaný vôbec nesúvisí.
V trestnom konaní nebola preukázaná obrana žalovaného X. Š., že mu spolujazdec A. Š. strhol volant. Odvolací súd túto skutočnosť jednoznačne vylúčil na základe vykonaného vyšetrovacieho pokusu a záverov znaleckého posudku z odboru dopravy.
V trestnom konaní sa súd vysporiadal aj s tvrdením obhajoby, že zvodidlá, kde došlo k nárazu motorového vozidla neboli správne osadené. Na túto skutočnosť bol vypracovaný ďalší znalecký posudok. Z neho síce vyplýva, že namontovanie zvodidiel nezodpovedalo príslušným technickým normám avšak konanie vinného vodiča bolo tak nesprávne (pri neprimeranej rýchlosti náhla zmena smeru jazdy do protismeru a náraz do zvodidiel) v danej situácii, že aj keby zvodidlá boli osadené správne aj tak by nezabránili spôsobeným následkom.

Po stanovení zodpovedného subjektu za porušenie osobnostných práv navrhovateľky súd pristúpil ku skúmaniu, či sú splnené predpoklady zodpovednosti za tento zásah v zmysle ustanovenia §-u 13 OZ.
Podľa odseku 1 §-u 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
Právne prostriedky ochrany osobnosti fyzickej osoby sú v zákone vymenované príkladmo a nevylučujú sa ďalšie.
Zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere nie je teda jediným prípadom, kedy postihnutej fyzickej osobe vznikne právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § - u 13 ods. 2 OZ. Podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov do osobnostných práv, kedy sa nejaví postačujúcim zadosťučinenie len podľa § -u 13 ods. 1 OZ.
Primeranosť zadosťučinenia závisí od okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Pokiaľ morálne zadosťučinenie nie je postačujúce, má oprávnená osoba právo na peňažnú satisfakciu. Jej výšku určuje súd na základe voľnej úvahy prihliadajúcej na dve hľadiská a to na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti.
Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom pri stanovení jej výšky sa vychádza z niekoľkých faktorov a to či bol žalovaný pôvodcom zásahu, či k zásahu do práv došlo úmyselne alebo z nedbanlivosti, ako aj z toho, ako bol navrhovateľ uspokojený v trestnom konaní.
Žalovaný spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej bol usmrtený manžel navrhovateľky, čím priamo zasiahol do osobnostných práv navrhovateľky, ktorá stratila životného partnera. K tomuto zásahu došlo zo strany odporcu neúmyselne. Odporca bol za svoje konanie právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý vykonal.

Zásahom do práva navrhovateľky na udržiavanie a rozvoj rodinných vzťahov s manželom však došlo u nej k tak intenzívnemu narušeniu jej osobnosti, že ako satisfakcia nestačí zadosťučinenie v ospravedlnení a prichádza u nej v úvahu náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Táto intenzita bola preukázaná z výpovede samotnej navrhovateľky, svedkov ktorí vypovedali o veľmi blízkych a citovo hlbokých vzťahoch medzi ňou a jej manželom, ktoré boli nasilu pretrhnuté, čo sa podpísalo aj pod narušenie jej psychického stavu.
Závery znaleckého posudku MUDr. A. jednoznačne potvrdzujú, že priamo v dôsledku tragickej smrti manžela pri dopravnej nehode sa psychický stav navrhovateľky poškodil, došlo k akútnemu stavu hlbokej až do súčasnosti pretrvávajúcej depresie, čo si vyžaduje stálu liečbu navrhovateľky, ktorá dovtedy nebola psychiatricky liečená, ani evidovaná. Psychický zdravotný problém navrhovateľky sa napriek stálej liečbe, ktorá je vedená správnym spôsobom rozvinul do chronického stavu a našiel odraz aj v narušení fyzického zdravia navrhovateľky, čo ju obmedzuje v získaní si vhodnej práce.
Pri stanovení výšky peňažnej satisfakcie súd vychádzal zo životnej situácie, v akej sa navrhovateľka nachádzala v čase smrti manžela. Menovaná žila v manželstve s nebohým 14 rokov. Za toto obdobie ich vzťah dozrel , bol preverený rôznymi životnými situáciami a skúškami, v ktorých obstál na výbornú. Nebohý manžel navrhovateľky bol dominantnou osobou v rodine. Zabezpečoval jej materiálne potreby, usmerňoval jej rozvoj. Pre manželku a deti bol hlavnou oporou. Rodina nepoznala núdzu. Menovaný nepožíval alkoholické nápoje, nesprával sa agresívne ani nezodpovedne. Jeho manželka a deti mu jeho lásku opätovali. Spoločne trávili všetky voľné chvíle, ktoré im boli dopriate. O tom vypovedali osoby blízke rodine navrhovateľky. Svedkovia opísali nebohého manžela ako zodpovedného muža, ktorý sa staral o blaho svojej rodiny a vedel ju dostatočne zabezpečiť. To mu bolo prvoradé.
Navrhovateľka v takomto vzťahu s nebohým realizovala naplno svoj život osobnou starostlivosťou o domácnosť, o všetkých jej členov. Žila pokojný a radostný život, ktorý sa náhle zmenil. Od smrti manžela sa životná situácia navrhovateľky radikálne zmenila. Manžel jej stále chýba ako životný partner, stále na neho myslí. Odmieta akékoľvek návrhy rodiny, aby prestala smútiť a naplno sa znova zapojila do života. Jej osobný život skončil po manželovej smrti a navrhovateľka žije už len pre svoje deti, ktoré ju potrebujú. Jedine toto vedomie ju drží pri živote a núti ju pracovať v ich prospech. Všetka radosť a šťastie od nej odišli. Má len problémy a stres, taktiež nemá dostatok peňazí na zabezpečenie čo i len základných potrieb rodiny. Nemá ani vhodné bývanie. Situácia sa rokmi nezlepšuje. Ona sama si nevie nájsť vhodnú prácu a tak jej príjmom sú len dôchodky pre ňu a deti.

Súd pri určení výšky peňažnej satisfakcie vychádzal z vyššie uvedených skutočností ako aj z posúdenia stupňa intenzity tragických udalostí. Sú rôzne tragické situácie, pri ktorých dôjde k nečakanému úmrtiu osoby, ktorá k niekomu patrila. V danom spore ide o posúdenie situácie, keď manželka nečakane stratila životného partnera, s ktorým žila v usporiadanom manželstve.
Pri posúdení výšky nemajetkovej ujmy treba tiež vziať v úvahu, že navrhovateľka v mladom veku stratila manžela a deti otca. Tým sa jej osobný život zrútil a dovtedajší šťastný a plnohodnotný stav sa anuloval. Teraz ide len o prežívanie zo dňa na deň, ktoré je deformované na mechanické plnenie povinností, pod vplyvom ukľudňujúcich psychiatrických liečiv, bez emočného prijímania či už dobrých alebo nešťastných udalostí a bez plánovania a radostného očakávania budúcnosti.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočnosti súd považoval vzhľadom na okolnosti prípadu za primeranú výšku peňažnej satisfakcie pre žalobkyňu sumu vo výške 10.000 EUR. Pri jej stanovení vychádzal aj zo súdnej praxe, keď sa oboznámil s inými právoplatnými rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky v obdobných kauzách .
V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol .

Obranu odporcu, ktorý poukázal na svoju nepriaznivú situáciu, keď po dopravnej nehode stratil zamestnanie u vojska a inú trvalú prácu si už nenašiel súd nevyhodnotil v jeho prospech. Majetkové pomery menovaného nie sú pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy rozhodujúcim hľadiskom. Odporca má rodinu a to manželku a dve maloleté deti, o ktoré je riadne postarané. Jeho manželka pracuje v trvalom pracovnom pomere a tak zdroj príjmov do rodiny je daný pravidelne. Odporca vypovedal, že on pracuje len príležitostne, lebo si stálu prácu nevie nájsť. Jedná sa však len o subjektívny postoj odporcu. Tento nie je invalidným dôchodcom, je v pomerne mladom veku, takže možnosť zamestnať sa u neho je objektívne daná.
Navrhovateľka je v ťažšej situácii. Po smrti manžela ostala len na nej samej povinnosť vyživovať deti a to z minimálneho príjmu. Navrhovateľka sa pokúšala pracovať, neuspela však pre fyzické problémy, ktoré sú podmienené jej podlomeným psychickým zdravím.

V zmysle ust. § 151 ods. 3 OSP o trovách konania rozhodne súd do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach v 3 exemplároch.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach /§ 42 ods. 3/ uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha /§ 205 ods. 1/.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť v zmysle ust. § 205 ods. 2 len tým, že
a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené /§205a/,
f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona /§ 251 ods. 1/.